

ZDENĚK KOUDELKA: Šíří se virus občanské neposlušnosti: Gándhí proti Hamáčkovi. Kdo by chtěl dodržovat tupé příkazy? Vláda vrší pitomosti na svoji zodpovědnost. Kouzlo totalitních návratů. Kolik šalin se vejde do chrámu?

- CZ24 News | 12. prosince 2020

Zdeněk Koudelka se jako významný ústavní právník zamýšlí nad současnou situací, v níž vláda stále více zmateně omezuje život, zbavuje se odpovědnosti ve stínu “expertů” a v řadě případů jedná neústavně

Koronavir či čínská chřipka je nakažlivá nemoc, její smrtnost nedosahuje smrtnosti dříve obávaného moru, tyfu či úplavice. Vláda však zavedla rozsáhlé zákazy, z nichž protivirová účinnost některých je pochybná.

Vládě nevyčítejme letní rozvolnění, nebyl důvod postupovat jinak. Státy, které postupovaly tvrdě, jsou nyní na tom obdobně jako my. Slovensko mělo roušky uvnitř budov i v létě, prodělalo celoplošné testování a není na tom zásadně lépe. Slovenský příklad je zprávou o tom, že tvrdší postup kvalitativní změnu v epidemii čínské chřipky nepřinesl. Dokládá to i Německo, kde jednotlivé země postupují rozdílně. Bavorsko přísněji než Sasko, ale různý přístup německých zemí v ukládání zákazů nemá zásadní vliv na šíření koronaviru v německých zemích.

Z dlouhodobějšího pohledu dvou roků bude v Evropě rozsah zasažení populace čínskou chřipkou

zřejmě obdobný. Co však bude rozdílné, je míra zákazů a jejich dopadu na lidi. Vláda nenese odpovědnost za vir, nemá možnost jej ovládnout. Nese však odpovědnost za své zakazy, kterými škodí mnohým lidem. Někteří se brání.

Lidé nechtějí dodržovat hloupé příkazy

Na jaře 2020 některé koronavirové příkazy vlády byly nerozumné. Plošné nošení roušek venku, i když šel člověk po lese, nemělo vliv na virovou nákazu. Nerozumný byl příkaz, aby manželé měli roušku v autě, když v posteli ji neměli. Díky kritice vláda podzimní příkaz nosit roušky venku omezila na zastavěné území obcí a jen, jsou-li lidé blízko. Je rozdíl v množství lidí mezi centrem Brna v poledne a nejvyšší horou Moravy Praděd o půlnoci, ale to se vědělo i na jaře.

Mše byly omezeny i na 20 účastníků. Více než 20 lidí může jet autobusem nebo šalinou. Přitom se do olomoucké či brněnské katedrály vleze několik šalin. Je to nedůvodný zásah do náboženské svobody. Rozumné by bylo, aby vláda stanovila, že na každou osobu musí být určitá plocha a zachován odstup. Farář by pro kostel stanovil počet věřících – jiný ve velkém a jiný v malém.

Bylo bezprávím zavřít malé obchody. Vláda dala možnost zisku jen obchodním gigantům. I zde vláda změnila přístup až po kritice, ale přece rozumný člověk by vnímal tuto nedůvodnou nerovnost ihned.

Bylo dovoleno jít do autoservisu, ale ne si koupit auto. Většina prodejen aut zajišťuje i servis, takže v téže hale lze objednat opravu, ale ne auto koupit. Přitom většina zákazníků chce opravu, kupci přijdou ojedinele. Fronty na nová auta se rozhodně nestojí.

Vláda se schovává za odborníky. Moc však v demokracii patří voleným a s ní i odpovědnost. To, že vláda vyhlašuje zakazy, není formální schválení, ale ztotožnění se vlády s návrhy zákazů, ať je připraví kdokoli. Zakázat prodej lahvového piva v hospodách pro odnos domů, když si jej každý může koupit v obchodě, je pitomost. A je to hluboce nerovné vůči minipivovarům. Velké pivovary dodávají pivo v lahvích i do obchodů, minipivovary však prodávají jen ve své hospodě. Takový zákaz je neústavní. Pakliže jej vláda schválila, je odpovědna za protiústavnost ona, ne nějaký úředník z ministerstva zdravotnictví.

Volby

Na podzim 2021 budou volby, kdy možná bude probíhat další podzimní vlna čínské chřipky. Ty nás trápí na jaře a na podzim. V létě máme spíše průjmy.

Občané budou moci reagovat na zakazy vlády. Buď je podpoří, a dají hlas ANO, které je jejich hlavním tvůrcem. Anebo dají hlas stranám, jež přinesou změnu boje s koronavirem s tím, že nejsme schopni jej zničit, musíme s ním žít, přičemž nelze lidi trvale zavřít. Tedy, že nebudou chtít plošně zakazovat, ale soustředí se na ochranu rizikových skupin a posílení zdravotního systému. Je na stranách, aby se v hlavním politickém problému dneška vymezily.

Občanská neposlušnost

Mezi lidmi se rozmáhá občanská neposlušnost. Tento způsob politického boje proti vládě je spojen se jménem Mahátmy Gándhího, který v odporu k britskému panství v Indii vystoupil proti britskému monopolu na prodej soli. Uspořádal pochod k moři a na pláži vysušením mořské vody v hrnku získal pár zrníček soli. Neboť proč by si Ind nemohl vysušit vodu z Indického oceánu? Britská správa na to reagovala násilím proti účastníkům pochodu a Gándhího zatkla. Před světem i v Indii se ale zesměšnila.

Občanský odpor je spojen s osobní odvahou. Nebylo odvážné jít na demonstrace Milionu chviliek, postih od vlády tam nehrozil. Jejich někteří účastníci nyní vládu Andreje Babiše a její zákazy podporují, jeden z podporovatelů chvilkařů do vlády Andreje Babiše dokonce vstoupil jako ministr zdravotnictví a na omezování práv lidí se podílí. Ale účastnit se nyní občanské neposlušnosti proti vládním koronavirovým opatřením vyžaduje odvahu, protože vláda hrozí represemi.

Občanský odpor má více podob. Otevření hospody přes zákaz, návštěva takové hospody či nakládání s vládními příkazy tak, jak se nakládalo s příkazy komunistické moci do roku 1989. Když chtěli na nástěnku vyvěsit heslo, tož se vyvěsilo, ale jinak si každý myslel, co chtěl, a podle toho jednal. Ani mnozí příslušníci represivního aparátu vládním opatřením nevěří a vynucují je jen, aby se neřeklo. Policie tak byla mnohem rozumnější než ministr vnitra, který na jaře souhlasil s vládním příkazem jízdy manželů v autě jen s rouškou. Tento vládní příkaz byl jako zjevná pitomost masově ignorován a není znám případ, že by policie kvůli tomu někoho postihla.

Kouzlo dějin

Účinnost občanského odporu zvyšují známé osoby. Byl to Mahátma Gándhí v Indii, Martin Luther King v USA a v odporu proti některým vládním zákazům je to u nás bývalý prezident Václav Klaus. Represivní aktivity vlády vzbuzují odpor. Například při demonstraci 17. listopadu 2020 byl tajnými policisty ze skupiny lidí kolem Václava Klause vytažen a předán uniformovaným policistům i jeden z organizátorů původní studentské demonstrace 17. listopadu 1989 Michal Semín, protože neměl roušku. Represe se na demonstraci 17. listopadu vrátila za vlády Andreje Babiše a ministra vnitra Jana Hamáčka.

Při občanském odporu dochází k postihu části protestujících, hrozí jim pokuty. To lze řešit sbírkovým fondem podporovatelů občanského vzdoru, aby ti, kteří budou vládní mocí postiženi, nebyli ekonomicky likvidováni, ale případné pokuty se zaplatily se sbírek. Například bohatí Indové vykupovali a vraceli původním majitelům pozemky zabavené britskou mocí, protože se v rámci nenásilného odporu a nespolupráce s Brity uplatnila i politika neplacení vysokých daní uvalených na indické rolníky. Britská správa pak v některých případech přistoupila k exekuci pozemkového majetku rolníků.

O úspěšnosti občanského odporu rozhodují předpoklady, které nelze odhadnout. Pád totalitního režimu nebyl spojen s Palachovým týdnem v lednu 1989, kterého se režim obával, ale až s 17. listopadem, kteréžto výročí režim nepokládal za důležité z pohledu svého ohrožení. Proto souhlasil se studentskými akcemi. Ale vše se vyvinulo jinak.

Jde o to se trefit do správného historického okamžiku, který ovšem předem odhadnout nelze. A v tom je kouzlo dějin.

Zdroj: <https://www.protiproud.cz/>